

Mis.

Si jo fos marxant a Prades
-A les boires de tardor-
Per guardar-vos de glaçades
Us donaria flassades
I caperons de castor.
I, per guarnir la pallissa,
Les figures de terrissa
On Vós hi sou, de Pastor.

O pagès, amb deu vessanes
I mas propi, a l'Aleixar,
Amb pous gelius, i fontanes.
Tindrieu les avellanes
Que amb Vós voldria ensacar;
I, per cremar a la braserà,
La llenya que cap a l'era
Amb feixos de mal comptar.

Si fos l'hortolà que ensella
I em mira si vinc del dalt
On la Verge té capella,
I em pregunta, amb meravella,
-Què escrius al fosc de l'hostal?
Amb sarris de nous i figues
Saltaria rec i artigues,
I esperaria el Senyal.

O el pescador en mar coberta
Que surt tard, com és costum,
Ull clarós i xarxa oberta
Quan bolla la mata oferta,
I mira el vent on duu el fum,
Us portaria, a l'albada,
Llobina, verat i orada
Frescosos de barca i llum.

Si fos pilot de passatge,
I vencés el Temps i els vents,
I, ençà i enllà del coratge,
De Terra i Cel fes imatge
A un Més Enllà romanents,
Per Vós faria valises
D'aures antigues i brises,
I estranys i novells piments.

O escafandrer en cala aspriva
I, amb aire pur als flascons,
M'afonés a la Cativa,
I, a la llum que l'alga aviva,
Llevés els tresors del fons,
Us els duria, mà fosca,
Amb sals, a l'àmfora tosca,
I polsim dels galions.

Si fos panicer dels frares
Als afores de Riells,
Couria fogasses cares
Prou farcides de mels rares,
I pinyonats, a garbells.
Vindria a fer ballmanetes
I a omplir la post, de puntetes,
De flaons i de crespells.

Però no ho só! Tinc cabana
I llibres, pertot, en feu;
Faig el sord a la campana,
-O bé escric a l'altra plana
De la Llei que Vós dicteu.
Us duc només l'esperança
Que, Contrast de la Balança,
Alceu els ulls, i em mireu.

Prades (Baix Camp)

J.V. FOIX

NADAL DE 1958

Portugal sigue en camino.

La situación de Portugal, continúa manteniéndose en el primer plano de la actualidad periodística y literaria y así es natural que un observador tan agudo y activo como mi viejo y distinguido amigo Fernando Arrieta, que firma sus artículos con el pseudónimo de Augusto Arria, haya vuelto al país vecino y haya publicado en la prensa de Barcelona un artículo de gran interés que he leído con el máximo interés, con una atención grandísima. Augusto Arria, es un gran periodista, conoce Portugal como su propio país, habla el portugués que en definitiva es su lengua, tiene allí, muchos y diligentes amigos. Si mi amigo me lo permitiera, buscaría poner a la magnífica descripción que nos ha ofrecido de la situación de Portugal, unas apostillas.

Desde luego, es a todas luces posible que la situación política exterior de Portugal parece haber cambiado bastante a consecuencia de los últimos acontecimientos, miliditares, en otros días. Los acontecimientos, han sido estrictamente miliditares, en efecto, y sus consecuencias han sido de un volumen considerable, ~~la actual~~ Portugal ha sido gobernado desde abril del año pasado, que comenzó la revolución llevada de los soldados, hasta los días presentes por seis gobiernos provisionales sucesivos y en estos momentos está en el sexto. Afirmar que los componentes de estos organismos, se han dedicado a la conversación y a la charla es una opinión general bastante corriente pero a mi modo de ver, es una verdad estricta. Mientras los componentes de los grupos políticos que formaron los ministerios se dedicaron a hablar, a disculpar, a proyectar y a descubrir a través de la elocuencia en sus reuniones, los ministros comunistas que formaron parte sucesiva de los mismos, hablaron muy poco y actuaron constantemente. Todos los observadores que han seguido la situación del Dr. Cruzal afirman que ha sido uno de los ministros menos astuciosos a la clase social. El P. C. P. tenía unas directivas perfectamente fijadas -apenas dos de originales - y las ha llevado a cabo de una manera perfecta. Todo o casi todo ~~ha~~ caído en sus manos: la prensa, los medios de comunicación - radio y televisión -, todo el sistema de una de la policía, la totalidad del sistema económico de un vasto volumen con gran quebranto para la vida del pueblo, la totalidad de los bancos, la fuerza de la entrega del oro y de la depauperación de la moneda. Todo esto, los dirigentes del P. C. P. lo han podido hacer con la ayuda del antiguo presidente del consejo de ministros Sr. Vasco Gonçalves y muchos militantes comunistas o comunistas, con manifestaciones constantes en la calle para reforzar el slogan principal y grito de que el que no es comunista es fascista y así llegaron al dominio completo de Portugal, es decir al desastre y a la anarquía completa, llegaron al máximo: destruyeron el espíritu, lo tritearon, lo convirtieron en algo muerto, que es un espíritu sin una dirección general y orgánica, lo ~~una~~ simple espectáculo pictórico. El Dr. Castro, en Cuba, destruyó el espíritu de Batista. Pero después de haberlo destruido, creó un espíritu propio y de una disciplina férrea. En Portugal, no se ha producido un acto tan lo primero que hubiera debido hacerse. Al parecer, se concentraron en la policía política. La antigua P. F. E. al Sr. Aliceia Salazar, que el Sr. Castro

3 específico, que con la revolución se llamó el "Comité"
dio su nombre a un general revolucionario
pintarero llamado Sr. Corvoello ha sido el elemento
barrido del régimen. El ejército no ha tenido ni un solo
concierto. Prácticamente no ha existido.

Sobre el desastre económico y político de Portugal, escribí hace
muchas semanas, en estas mismas páginas, un ar-
tículo. Yo no dije nada por inventa. Me limité a reproducir
un discurso del actual ministro de Hacienda de Portugal (un
socialista) en el cual, el desastre de Portugal es descrito de
una manera perfecta - perfecta e imperiosa. Los periódicos
tienen bien poca cosa que hacer en Portugal = los bastan
velozes lo que afirman, en todo momento (los personal-
dades ministeriales que por mi tienen el desastre barandado
en un "verborrea". Cuando subrayé el discurso parlamentario del
ministro de Hacienda todavía no estaba resuelto el problema
de donde colocar a los 300.000 refugiados que huyeron de
su país, llegaron a Portugal muy maltratados. Para colocarlos
se utilizaron todos los hoteles de Portugal que naturalmente es-
taban vacíos, porque a Portugal ya no va nadie = los de
casaca y látex, los del Algalbe, abandonados, con grandes pedregales
por los vigiles, los de Porto y todos los demás. Nadie sabe ad-
más terminaría la guerra civil de Angola - guerra provocada
por el último gobernada portuguesa, en aquella magnífica
colonia, según la prensa socialista portuguesa = el "divulga-
do" Rosa Luxemburgo, personaje pedante y comunista.

En un momento determinado, un grupo de paracaidistas
portugueses empezó a hacer de las suyas, esta fue la gota
que hizo derramar el vaso. El comandante Jaime Neals de-
cidio hacer algo, dirigiéndolo al misero, según la información
francesa, el Sr. Neals, sacó, mas o menos violentamente del
periculis de la República Sr. Costa Gomes, el permiso para
actuar, Augusto Pavia no habla de ello. Lo igual: Todo esto
son anécdotas que sin duda la historia se olvidará alguna
día. El comandante Neals y un grupo de muchachos se gran-
parte del ejército licenciados del ejército, el personal anterior
seriamente = con un grupo de tanques y el personal anterior
de enfrento con los elementos subversivos, que naturalmente
huyeron como ratones en un barco que se usó = Apar-
to de los paracaidistas, se enfrentó con todo lo que se le pe-
dió por delante y los derrotó a pluck verdoso, según la
información de los periódicos franceses. Total: hubo tres matos
El hecho realizado por el comandante preso de manifestantes.
muchas cosas = primero que el establecimiento del orden
en Portugal sería mucho más fácil de lo que hasta aho-
ra se ha creído; segundo que el ceso comunista es esencial-
mente y actúa a base del caudalesmo propagandístico y ge-
gado - como es natural - frente a una población cuyo co-
municación por ciento es pura y simplemente ciega = actúa a base
de manifestaciones públicas, cuando no solamente por mi tipo
sino agudadas por la policía; tercero que toda la cultura in-
tellectual de Portugal está basada en una trampa espontánea:
en una inmensa mayoría de la población entraron a la
revolución entraron a los claustros del principio y una orga-

Les dues vegades que fins ara (febrer de 1964) he tingut ocasió de tenir un contacte directe amb J. Ferrater Mora, se disposaven, per de nou temps per fer-me'n una idea clara, la primera vegada fou ~~el~~ ^{l'any} 195, en un restaurant de Palapugell ple de gent, va dirarvem amb el prof. Vicenç Vicens, el Dr. Pompeu Pasqual i altres amics, Ferrater tingué gairebé i sospita que tot els concurals eràgnerem encantats de veure'l i m'afegí un considerable i perquè'nien rogar a la brasa. La segona vegada, a darrers de setembre de 1963, passarem una tarda plegats a Bryn Mawr (Pennsilvania), primer a casa seva mateix, després a diversos departaments del col.legi d'ent. noves al sexe femení on professa la filologia i finalment a ~~diversos~~ alguns indrets de la població i paisatges circumdants dels quals en volgué fer de ciència amb el seu cotxe vermell i unipartant. Jute, dues vegades, en donà l'esperit d'un home evasiu, reservat, però satisfet, dominat per una secreta ironia per un moment desclaparatorament cataclàsmic, molt deliberat i d'acció no gaire facil. La seva reserva - sempre, però cert i sovint intial - la que d'alguns atribuis a que es un home que aspira a que li respectin l'oci d'una manera positiva, cosa perfectament normal, ara ho: entrant en els meus projectes es un'una mes rabilles sobre Ferrater i instantant que les coses no avança ven, vaig considerar necessari demanar al meu vell amic i imprescindible (de batxellat) el Dr. Pompeu Pasqual, que el conegué a Chi'le en moments decisius, que em digués alguna cosa concreta sobre aquesta persona. Li va dir: La meua carta, no conteni cap qüestionari. Al cap de pocs dies, el Dr. Pasqual - sempre tan amable i amb aquella seva, única, paciència per l'atruitat - em contestà el que va a continuació. És molt interessant.

"Amic P.: Portarem més de dos anys d'estada a Chi'le, quan una nit picarem a la porta del nostre departament. Qui hi havia? - em vaig dir figurant. Me que tornava a casa a Girona. Dos amics - Me que i Romera - em venien a buscar perquè anessin a veure un company que estava molt malalt i que pogués, entones, abans havia tingut un vomit de sang.

Pel camí em digueren que es tractava d'un home jove que feia pel via arivat de Cuba, un certada valor intel·lectual i que es trobava en un estat molt precari. Afegeien que tenia metge chi'le el portava amb un afete i demitens, exrardi'naris i que aquest metge era un especialista en malalties del pit i que havia acumulat una fransfusió de sang. I com que aquells amics sabien que jo coneixia molts centres hospitalaris de Santiago sospitaven que jo probablement els podria indicar algun metge fransfusor.

En arivar a la casa que intenió el departament de Ferrater em vaig trobar amb dos altres exilats que m'esperaven a fora. Un el meu vell amic Huerfeta professor de l'Institut Pedagógic i que com Romera (dibuixant i crític d'art) procedia de Murcia i Zarago, antic professor de l'Institut de segon ensenyament de París, català. Vicens i meusat, professor d'un col.legi privat de la capital de Chi'le, procedia de València. La primera gent que Ferrater va conèixer en la seva arivada a Chi'le o que potria ja conèixer no era pas gent, dones, aplegada a l'entorn del centre català, sinó gent proteïda i aplegada no sols per l'exili

si no, per afinitat, diu'ien professionals. Un d'ells, un petit intraven, dones, al departament que ocupava el malalt. Era molt petit, net, ordenat, però desprovist de molts coses elementals. Hi havia un llit de moya i una especie de balambà, que estirat, permetria ser considerat com un llit. Un matalàs, pel llit de moya, tres o tres cadires, una taula i a sobre, unes elibres, Robes, escanes, sang per terra i esquitres a la paret. L'hemoràgia recent, ha

3

JOSEP PLA

OBRES COMPLETES-XXVI

UN SENYOR
DE BARCELONA

TERCERA EDICIÓ CATALANA DEFINITIVA

EDITORIAL SELECTA
BARCELONA

*Si demana al Sr. Freixa
si a dalt del primer pis.
si hi porta alguna altra*

El senyor Freixa,
el senyor Freixa,
és a dalt del primer pis...

Li faran el dos i mitg...
es revestí de valor i contestà cantant, amb el mateix
aire de l'òpera:

*Moltes gràcies, moltes gràcies,
moltes gràcies...
vaig a dalt del primer pis...*

En sentir la resposta, Robert Robert s'alçà precipitadament i corregué cap al desconegut.

—¿Vol fer el favor d'acceptar un lloc de redactor a la casa? Vostè és un home per a aquest ofici. Si accepta, ací té una taula i una cadira...

Robert Robert i Anton Altadill treballaven per l'editor Espasa, que llavors havia iniciat el seu negoci. Un dia, es trobaren tots dos a l'antedespatx de l'editor. Es miraren de reüll:

—Hola, Robert! — digué Altadill.

—Hola, Anton! — contestà Robert.

Seguí una pausa penible. Altadill la trencà.

—Vinc a demanar-li deu duros — digué en veu baixa.

—Jo també! — digué Robert.

—No em negaràs que la situació és curiosa: per una espasa, dos vaines!

Robert no respongué. Al cap de poca estona li tocà el torn i entrà al despatx de l'editor. Al cap d'un moment en sortí amb el bitllet a la mà, contentísim. Robert a Altadill amb l'aire de continuar la conversa interrompuda:

—Si sabessis, Anton, la gràcia que m'has fet fa un moment amb allò de l'espasa, i les vaines...! Has estat magnífic!

Els Altadill portaven una vida de bohèmia indescriptible. Coneguí en els seus últims anys Carles, que era anomenat el Gandul. Ho era tant, de peresós, que només sentir parlar de treballar el marejava. Solia dir al cafè:

—Si s'hagués acordat que estar al llit és un treball no m'hauria deixat de llevar ni un sol dia, ni un dia per medecina...

Un dia, que el vaig trobar a la Rambla em digué

El desenganxat que donà les gràcies, tan de Sr. Tusquets, agent de canvi i borsa.

a un amic 108

que estava tractant de trobar cinquanta pessetes. I afegí amb una serietat impertorbable:

—Si les trobés seria un home nou, em redimiria. Ho podeu ben creure.

—Però, Altadill, vostè té fama d'incorregible — vaig atrevir-me a dir-li.

—Si les trobo, posaré un negoci, em convertiré en un home de respectabilitat, d'ordre i de seny. Tinc un afer en perspectiva...

—I ca! No us durarien ni un mes...

Hi hagué una pausa. Altadill em mirà i em digué amb la cara plena d'avidesa i de golafreria:

—Però quin mes, Puget, quin mes no passaria!

Els Altadill foren fulletinistes i escriviren unes novel·les imponents. Les novel·les històriques que publicaren — o que publicaren els seus editors — estan farcides d'ignorància enciclopèdica o de la seva pueril malícia. En el seu cèlebre "Corpus de Sang", episodi que inicià la guerra dels segadors, com tothom sap, i que ocorregué en el regnat de Felip IV, hi fan aparèixer com a personatge del temps el cèlebre bandit Roca Guinarda, que és de l'època de Felip II. El seu fulletó "Barcelona y sus misterios" tingué sobre tot el que escriviren una gran ressonància. És curiós — observa Puget — que els novellistes de l'infraromanticisme de París originaren, a Barcelona, els Altadill; a Madrid, personatges encara més tronats, i a Rússia, la fantàstica, enorme figura de Dostoievski.

Però la vida dels Altadill fou horrible. En part, per raons objectives, i sobretot perquè l'abundància posà la bohèmia de moda i afavorí la manera d'ésser de tota mena de fracassats, especialment d'alguns artistes. La meua idea és que si, fent un esforç, haguessin pogut sortir de la bohèmia, no l'haurien fet.

Un dia Serraclara invità a dinar Carles Altadill. Li serví un plat d'arròs descomunal, que fou despatxat a gran velocitat.

—Vols més arròs? — li preguntà Serraclara fent el gest d'agafar la cullera.

—Sí, un altre plat. El primer va pels atrassos. Ara jo entraré...

Josep Pla

L'escultura Josep Klimona

I

El cognom Llímora és molt rar i en el país - que jo sapiga - no té gaires precedents. No ho sembla tant, perquè s'ha parlat tan abundantment d'aquesta família. És un nom jueu? Alguns ho diuen. No veia que a la família, en tot cas, hi hagi cap memòria d'aquell fet. Les dues branques Llímora establertes a Barcelona, la que fa cap als fills de Joan, pintor i als fills de Josep, esultes, molts dels quals foren o són amics meus, provenen d'Alella. La casa paterna, una deliciosa i clara masia del segle XVII, és propietat avui, de la família Estrada, nom, irreparable, a la costa, de la navegació vuitcentista, de la caçera d'Amèrica del temps de les fragates i dels bergantins. És possible que en aquesta família Estrada s'hi hagin produït algun aventurer.

És el cas típic de moltes cases del segle XIX. L'herenç es queda a la masia i el fadrinet s'estableix a la ciutat. Romput el misèrrim, esqualid, establit, més provincial, semblant, en tant aspecte, al medieval, Barcelona juga francament la carta de la vida moderna,

s'encaixa rapidament en les idees del liberalisme polític i econòmic, posa en el centre de la vida el mite de l'iniciativa personal. Barcelona passa d'una vida vegetativa-conventual a una existència oberta i laica. Els nous idols són poc teològics: són el treball, el comerç, l'indústria -il·luminats, ~~com dir~~ ~~Francesc Pujols~~, per la navegació. Desde el punt de vista de la vitalitat es

Josep Pla

1

HUMOR, CANDOR---

Volume ~~XXIII~~

17-11-71

O. C.

Pròleg

El llibre titulat "Les Hores", és un calendari, well dir una "serie" de fetes, astro nomies, meteorològics, religiosos - l'egípcia ha tingut una influència immensa en la tradició del país - iocials, que es produïren en el curs d' un any, en aquest país. La pretensió de fer un llibre amb aquest títol, i tota una sèrie d'arabes, només podria tenir una justificació en la simplicitat de l'escritura del llibre - simplicitat irreparable de l'eliminació de la monotonia i de tota amenitat possible. Suposar que ho vaig lograr, seria molt agraït. Aquest llibre, tant simple, son molt difícils.

"Humor, cauda..." és un altre classe de llibre. En certa manera, podria ser tingut per un altre calendari, però de model diferent. El calendari de "Les Hores", té com a model l'any solar egípcia, el calendari gregorià que és més "Humor, cauda..." té com a model la vida humana - la successió d'anys solars que componen aquesta vida. El seu títol està compost de les coses que ~~han~~ han omplert la nostra existència amb més o menys intensitat. I com que cada vida és un petit món, aquest títol és variat. El volum, és per tant, una mica pesant. Podria tenir molt més capítols - més obres humanes. Però per la llargada havia estat excessiva. Devant d'aquesta manca de paper, el meu esforç ha consistit en simplificar en arribar a una intel·ligibilitat general mínima. Obsequi va essent parlant, aquest paguet de paper fa referència a l'angoixant qüestió del temps.

Tot fa sospitar que la discussió de si el temps passa per davant de les coses o les coses transcorren per davant del temps és absolutament estèril. El que apareix més concret i més dramàtic és que, tant si el temps fuig com si fugim nosaltres davant del temps

immòbil, el resultat és el mateix. El temps ho destrueix tot i ens destrueix. Les hores volen. Els anys no perdonen ningú. La vida és un corrosiu implacable, tot i que la seva acció (en el millor dels casos) és lenta, silenciosa i manyaga. "El temps és un lladre!", escriví en un moment d'excelsa indignació aquell bon home tan resignat i tranquil conegut per La Fontaine. És un lladre que produeix una angoixa lacerant, perquè, invisible, està dotat d'una impunitat completa. Viu instal·lat en la nostra mateixa vida, a casa mateix. Es troba en la nostra intimitat d'una manera més folgada que les persones que habitualment ens rodegen. El temps viu en nosaltres i el paràsit és més gros que la seva víctima.

No sé pas si disposem d'un òrgan específic per a la captació del temps. És probablement tot el nostre organisme, difusament, i la contemplació dels canvis que la pedra de toc de la memòria ens dona del que ens volta, el que ens porta a captar la usura, l'arrasament produït pel pas del temps. Disposem, en efecte, d'un sentit que momentàniament ens dona la il·lusió d'ésser invulnerables a la seva acció: la memòria. Però la memòria és una arma de dos fils: si d'un cantó ens manté en una il·lusió de fixesa davant del temps, de

Obreres a publicar.

1	"El quadern gris" un diccionari dels anys 1918-1919	X	entregat X pagat
2	"Aigua de mar" Tots els escrits sobre el mar, enc gran part inedit.	X	entregat X id.
3	"Primera volada" Girona - Barcelona - Madrid	X	entregat X id.
4	"Paris i França" Episodis d'una llarga experiència	X	en curs de formació.
5	"El Nord" Contes de lluny - Contes de més lluny - El viatge a Rússia.	X	casi acabat
6	"La vida a l'assagador" Les cares de disperses - El viatge en tercera - La gent incerta.	X	acabat
7	"El meu país" El meu país - L'Impardauet.		casi acabat
8	"Els paganos" "Els paganos - El campaneret - El canot estret" do copia		acabat X pagat
9	"Viatges per la Catalunya vella" de l'Impardauet a Perpinyà - de l'G. a Andorra - de l'G. a Navacelles.		acabat
10	"Notes del Mediterrani" Cartes d'Italia - les escalas de llevant. Israel.		casi acabat
11	"Les illes"		en curs de formació
12	"Tres biografies" Rusiñol - Mir - Manolo.	X	acabat
13	"Tres biografies" un seup de Barcelona - L'esquella d'Alimora X un seup de la terra del Fre.		acabat
14	"Tres biografies" Manapall - Pi Joan X - Pujols.		casi acabat
15	"Homages" vol. I 15 retrats		acabat
16	"Homages" vol. II 15 retrats		acabat
17	"Homages" vol. III 15 retrats		acabat
18	"Homages" vol. IV 15 retrats		per acabar.
19	"Retrats de Manapall" 90 retrats		falten 3 retrats.
20	"Les Ameriques" notes de l'America del nord		per acabar
21	"Les Ameriques" notes de l'America del sud		per acabar.

CLÍNICA CORACHÁN
BUIGAS 19 TELÉFONO 2036400
BARCELONA - 17

Barcelona 31 Agosto 1972

Menú escogido por D. J. Plá con mi colaboración.

Día 30 Agosto

Sopa verduras
Filete (pequeño) con patatas
Fruta

Verdura
Huevo pasado por agua
Melocoton

Tomó la sopa y probó el filete. Fruta.
No probó la verdura. Tomó el huevo y el melocotón.

Día 31 Agosto

Ensalada y tomate.
Croquetas 4
Uva. Melocotón

Ha tomado $\frac{1}{2}$ croqueta y ensalada con tomate
Toda o casi toda la fruta.

No hay nada a hacer. Es un pajarito.
Saludos

Dr. J. Plá

Madrid 12 - II - 41.

Querido Jorj:

Esjila te llevará esta carta. Salirás mañana por la mañana para Córdoba, Granada, Málaga y Sevilla. El día 28 por la noche 29 - Termino en Barcelona. El 1º de Marzo te veré, definitivamente, hombre nuevo. Y vida nueva. Por primera vez definitivo tendrá ducto en su vida y llevará la hora de reunión para el tiempo perdido - favorecido por mí y de apremiante practicamente todo lo que te debo. El lema: "Metocritats, no, será pronto en prep" rápidamente.

Llega también el momento - que ya era hora - de ajustes a mis posibilidades mi vida, de una manera normal. Con la reputación del premio alto, interpos mis deudas. Realmente me refiero

al final de mis deudas. Mi lita
en destino la iré saliendo con las
disponibilidades "eventuales", creo
en cuatro o cinco meses.

Este mes ha sido de miedo, como
tu sabes. ha prolongación del viaje, a
causa de las dificultades de trans-
porte desde Palma a Madrid - em-
plicado en Palma por la presencia de
mi madre y hermana, - hizo subir
los gastos y lo hace subir hasta el fin
del viaje, que durará hasta fin de mes.
Me he hecho hacer un port-fait por
viaje Marsau, de forma que voy so-
bre seguro. Aquellos gastos de prolon-
gación de estancia - los días de depen-
dencia en Palma, entre todo que me coste-
ron 1000 pts. más de las previstas y los
de Barcelona 500. - y otros de la actual
prolongación, junto al dinero que papote
de pintar y "sellos" me han obligado a
adaptar el presupuesto de desfilas de
este mes, con el que voy tranquilo y
repararé a Barcelona con el dinero

2/ de los 100 días de estancia, si no
podemos aún instalarnos en casa
etc. Queda sólo una cosa, de
alguna importancia, para saltar,
que es la última, ^{en} que te juro in-
tervención y ayuda. Un 1er plazo
a Gili - muebles - de 1500 pts.
que cobras el día 15. ¿Puedes
ayudarme? Aclaración: te he dicho
antes que con las 5000 del premio
saltaba mis cuentas, el final de
mis cuentas. Estos 1500 van inclui-
dos dentro de las 5000 del premio,
que no cobras hasta fin de mes. ¿Pue-
des, pues - ; ayuda 'm! - saltar
este plazo? Creyendo cobrar el pre-
mio, por un lado, y por otro no
necesitas para el viaje el préstamo de
Orfila, me comprometo. Por ser 1er
plazo me interesa sobremanera la
seriedad.

Juep. Si no para el apobio y

ALVARO CUNQUEIRO

La otra gente 3os.

Vigo, 23 junio, 1978

Sr.D.

José Vergés

Barcelona

Carnidad 56 Vigo 1va a. apart. n
(Boulevard) 344

986 - 290300 - 04

Querido José: en primer lugar, noticias de mi salud; ya voy en la recta final de esta larga dolencia, en la que estuve a punto de que me amputaran un pie, y acaso algo más. La úlcera curó y cicatrizó, y ahora, dentro de breves días, me van a hacer un injerto ~~de piel~~ de piel, con lo cual daremos final a la aventura. ¡Dios sea loado!

Y, ahora, negocios: el Banco de Crédito e Inversiones va a hacer en Galicia unas emisiones de radio, para las cuales yo estoy escribiendo unas cincuenta pequeñas historias, -como las que tu publicaste en "La otra gente", sobre tipos gallegos diversos. En el Banco han pensado que, como "La otra gente", podíamos editar un libro con estas historias. El Banco compraría dos o tres mil ejemplares, -habría que hacer la edición normal de "Ancora y Delfin" y esos dos mil ejemplares con una cubierta diferente, y diciendo que esos ejemplares del Banco son para regalo que hace él a sus clientes, o cosa parecida. Si afinas el precio, el Banco podría incluso comprar cuatro o cinco mil ejemplares. El próximo lunes 26 te llamaré José del Rio, de Publicidad Eco, de Vigo, que es el que lleva esta publicidad del Banco, para ponerse de acuerdo contigo. Estudia el asunto.

¿Cómo estáis todos? ¿Cómo fue la Feria? En espera de tus noticias, recibe un fuerte abrazo de tu siempre amigo,

Alvaro

París, 1 de juliol, 1970.

Sr. Josep Vergés

Destino

Barcelona

Estimat amic,

us vaig escriure fa almenys vuit dies i no he tingut cap mena de resposta. Què passa? Estic aquí, treballant i abandonat.

Vaig demanar 12 "Difunts", que compren els anarquistes. I els números de la revista sortits a partir del dia 10, data que vaig arribar aquí. No he rebut res. Al millor, ja no m'arriba mai...

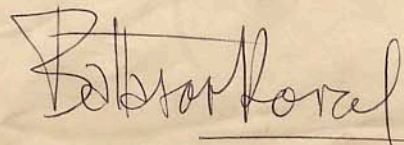
Us adjunto un article sobre política francesa. Podria anar il.lustrat amb fotos de Pompidou, De Gaulle, Servan-Schreiber, el Maig 68... Es un article una mica dur, però exacte. Això d'aquí està fotut.

I he fet ja algunes entrevistes, que aniré enviant.

I treballlo ferotgement en el llibre: tinc gravades 15 cintes de tres hores cada una, calculo que uns 500 folis --en brut, es clar--. Estem ara al 1936: guerra al front d'Aragó, col.lectivitzacions agraries, patrulles de control i assassinats de la FAI... El material que recullo és excel.lent i explosiu.

Una abraçada,

41 rue de la Bûcherie
studio 10
PARIS-V

SALVADOR ESPRIU

BARCELONA, VINT-I-SET DE NOVEMBRE DE 1972.

Sr.

XAVIER MONTSALVATGE.

"DUSTINO". - CIUTAT.

ESTIMAT AMIC MONTSALVATGE,

VE FULCITO PER DARRER NÚMERO DE LA VOSTRA REVISTA
I NO PAI PERQUÈ HAGI PARLAT DE MI. M'HAN AGRADAT
PARTICULARMENT ELS TRIBUNALS DE "JOSÉ MARÍN",
DE JIMÉNEZ LOZANO, D'EN PLA I, SOBROTOT, D'ELISA
LAMAS, QUE TINC ENTÈS QUE ÉS LA SENYORA JIMÉNEZ DE PANGA.
ELS FULCITO A TOTS VELS, ENCARA QUE VE MÉS APLAUREMENT
NO T'É CAP IMPORTÀNCIA. SI VEUU EN PLA, FES VE FAVOR DE
DIR-LE QUE ESTIC MOLT CONTENT QUE HAGI SUPRAT LA SEVA
CRISI CARDIACA I QUE, SI NO LI HE DIT RES, ÉS NOMÉS PER
QUÈ NO CONVE AMOINAR-LO.

MOLTs RECORDS A TOT HOM. UNA ABRAGADA DEL TEU AFM.

SALVADOR ESPRIU.

Correspondència

Malgrat que Josep Pla i jo ens veiem pràcticament cada setmana, al mas o a Palamós, ell ^{em} ~~at~~ enviar-me l'article setmanal de DESTINO, sempre pel ^{l'ordinari,} ~~recader,~~ mai utilitzant el correu, hi adjuntava una nota per ^ami, de vegades escrita en el sobre, ^{de vegades} ~~d'altres~~ en un tros de paper ^{qualsevol,} de vegades fent una carta llarga. Jo guardava aquesta correspondència en unes carpetes iestic segur que en un dels canteranos del mas Pla hi deu haver també un voluminós paquet de cartes meves, ja que Pla ho guardava tot.

Aquesta petita correspondència va començar l'any 1939, quan Pla comença a col.laborar a DESTINO, i va acabar, puntualment, setmanes després d'haver-me venut jo el setmanari a Jordi Pujol ^{em} ~~a~~ ^{cabriola} ~~acabar~~ l'any 1975. Poc després Pla deixaria DESTINO i veuríem la més gran ^{pirueta} que mai s'hagi produït en el periodisme d'aquest país: la desaparició d'una revista en mans d'un inepte, d'un foll molt bon calculador i d'uns pobres aficionats, ^{ja} que remataren el salt mortal. Desaparegué una publicació que portava trenta-sis anys de vida en les meves mans i semblava indestructible. Només van ^{poden} ~~poguer~~ fer durar DESTINO sis mesos. Algun dia, potser, jo mateix explicaré ^{la} ~~l~~ història final del setmanari, que serà ^{la} ~~la~~ de la meua vida. Amb una vergonya periodística que potser no es pot silenciar.

Tornant a les cartes de Pla, ^a ~~en~~ les carpetes en guardava prop de mil; però, quan la redacció de DESTINO va ésser assaltada l'any 1944 per un comando de Falange, tot fou ^{destroçat,} ~~destroçat,~~ mobles i papers. Vaig recollir el que vaig ^{podre} ~~poguer,~~ però les notes de Pla van quedar reduïdes i falten, per exemple, totes les dels anys 1939, 1940, 1941 i molta part de ^{el} ~~el~~ 1942 i ^{el} ~~el~~ 1943. També se n'han perdut d'altres anys. Però en queden moltes encara, i, com que tampoc ^{no} ~~és~~ tractava de cap correspondència trascendental, ^m ~~n~~ hi han ^{prous} ~~prous~~ per a fer una selecció viva i que jo crec del major ^{prim} ~~interès~~ interès.

Pla diríeu que parla sempre del mateix, i és lògic que fos així, ^{perquè} ~~doncs~~ tot ^{la resta} ~~el demés~~ estava dit mil vegades. Passava indefectiblement comptes -la base de la carta era, com és lògic, això-, s'interessava per la situació dels llibres en curs, tot sempre en un ordre perfecte, sense excedir-se ni un ^{el} ~~el~~ milímetre perquè l'economia de Pla es regia per lleis inflexibles i d'una honradesa i ingenuïtat totals i poc conegudes. Però hi havia alguna cosa més a dir-me en aquestes petites missives. A cada carta, Pla s'interessa per la situació del setmanari, ^{dona} ~~dona~~ consells, ens anima a ^{continuar} ~~seguir~~ endavant. Fer el setmanari era difícil, certament, i va ser-ho sempre durant els trenta-sis anys que vam durar. Fòrem objecte d'una

censura estúpida i implacable, que ho destruïa tot i ens deixava desarbolats.^h
Multes, ~~incautacions~~^{confiscacions,}, assalts, llargues suspensions i sempre l'amenaça de tancar
DESTINO. Santiago Nadal fou empresonat ~~varies~~^{unes quantes} setmanes a La Model i el mateix
Pla ~~detingut~~^{fou} una nit en una comissaria de Madrid. Havíem comès el terrible delicte
de ser liberals. Però mai ~~varem~~^{no} cedir i en aquestes cartes Pla cada dia ens
dona ànims, pensa en noves estratègies, demana que ens reunim per apinyar-nos més.
Entretant prepara els seus llargs viatges per tot el món, sempre pensant ~~en~~
un setmanari millor. S'~~entera~~^{informa} de tot, es mou per tothom, no es donarà mai per
rendit i fins al darrer moment estarà al meu costat. Quina lliçó de periodisme!

Queden més de cinc~~entes~~^{tes} cartes com aquesta mostra que publico. No, no
són ~~trascendentals~~ⁿ. Són petits esborranys fets a correccuïta on enmig dels seus
~~números~~^{nombres} comptables cal buscar la petita frase incisiva, el paràgraf més llarg,
la preocupació constant per l'un i per l'altre. Són la vida ~~qu~~^{qu}otidiana d'un home
que viu per escriure, que lluitarà fins a la mort per les seves dues idees bàsi-
ques: la llibertat i el catalanisme. Malcompres, envejat, difamat per alguns tris-
tos intel·lectuals i esgarriades institucions locals, donarà un exemple de treball,
de solidaritat amb un grup d'amics, d'absoluta i incondicional ~~entrega~~^{dedicació} a DESTINO,
del que ~~era~~^{al} l'autèntica clau de volta. Pla era el periodista, l'escriptor, el po-
lític i l'home. Aquesta mostra jo crec que l'ajudarà a conèixer una mica més tot
i ser una cosa íntima, allunyada de cap intenció literària, sense pensar ~~en~~^a ser
publicada. Part d'una conversa, en fi, entre dos amics.